

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisesti korkea taso on edellytys myös sivistyksen säilymiselle ja kehittämiselle. Kansainvälisyyden näkökulma tuottaisi lisäarvoa muuten hyvälle tekstille.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Etelä-Karjalan liitto pyytää huomioimaan, että korkeakoulujen tuoma ja tuottama osaamispääoma on merkittävä tekijä sitä ympäröivän yhteisön ja yhteiskunnan kehittymiseen. Aktiivinen läsnäolo lähialueen (esim. maakunnan) verkostoissa tukee tutkittuun tietoon perustuvaa kehittämistä laajemminkin.

Koulutuksella ja tutkimuksella on tärkeä rooli yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa, kuten väestönkehityksen tuottamat muutokset, kestävyyshaasteet ja energiamurros.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Etelä-Karjalan liitto pitää tärkeänä, että koulutustaso vastaa työelämän vaateita ja tarjolla on mahdollisuuksia myös päivittää osaamista kun on työelämässä. Tässä yhteydessä on tärkeä huomioida myös korkeakoulutuksen moninaisuus eli akateemisempi ja käytännönläheisempi sisältö, jotka ovat molemmat tärkeitä.

Tavoite maksuttomasta korkeakoulutuksesta kaikille on haastava, mutta kannatettava.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Etelä-Karjalan liitto näkee että korkeakoulutettujen määrän nostaminen on kannatettava tavoite. Se edellyttää riittäviä valmiuksia menestyä opinnoissa ja soveltaa opittua työelämässä. Koulutusjärjestelmään tulee siksi panostaa laajempina kokonaisuutena, jotta tavoitteeseen voidaan päästä.

Nykyisten korkeakoulukampusten elinvoimaisuus ja panostaminen toisen asteen resursseihin joka puolella Suomea on tärkeää, jotta voidaan antaa laadukasta, jatko-opintovalmiudet takaavaa koulutusta ja varmistaa koulutuksen saavutettavuutta.

Korkeakoulumaakunnan näkökulmasta läsnäolo on toivottavaa ja se tulee mahdollistaa myös jatkossa. Tämä tukee myös opiskelijoiden kiinnittymistä korkeakouluyhteisöön.

Koulutuksen ja työelämän yhteistyötä tulee edistää. Työelämän muuttuvat tarpeet ja ennakoitu osaamisen kysyntä tulee huomioida sekä jatkuvan oppimisen puitteissa että tutkintokoulutuksessa.

Ammatillinen koulutus tulee nähdä paitsi opiskelijapotentialin näkökulmasta myös yhteistyökumppanina eri koulutustasojen yhteistyössä keskenään ja elinkeinoelämän kanssa.

Kannatamme toimia, joilla tuetaan koulutus- ja tutkimusvetoisen maahanmuuttajan kotoutumista ja kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan sekä paikallisyhteistöihin. Myös korkeakoulujen koulutustarjonnan osalta on huomioitava monikulttuurinen opiskelijajoukko ja kansallinen sekä kansainvälinen vetovoimaisuus, eikä painottaakaan liikaksi sijaintimaakunnan ennakoitua väestönkehitystä.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Etelä-Karjalan liitto tukee toimia, joilla saavutetaan kansallisesti sovittu TKI-rahoituksen 4% taso. Maakuntamme näkee korkeakoulutuksen ja tutkimuksen keskeisenä tekijänä alueen elinvoiman uudistamiseksi ja elinkeinoelämän monipuolistamiseksi.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Tavoite korkeakoulujen erikoistumisesta ja tähtäämisestä kansainvälisesti merkittävään sekä vetovoimaiseen osaamiseen on kannatettava.

Kansainvälisesti korkeatasoiseen tutkimusinfrastruktuuriin tulee panostaa riittävästi ja tarjota tukea pitkäjänteiseen TKI-toimintaa perusrahoituksesta soveltavaan tutkimukseen ja pilotointiin.

Etelä-Karjalan liitto näkee, että kansainvälisiin osaajiin liittyvää vetovoimaa ja pitovoimaa ei voi ikääntyvässä Suomessa liiaksi korostaa. Osaajien ja heidän perheidensä kiinnittyminen osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa tapahtuu alueilla. Kunnat tarvitsevat tukea työhön, joka poikkeaa perinteisestä maahanmuuttajien kotouttamisesta merkittävästi.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Koulutusjärjestelmä, jossa on akateeminen ja työelämälähtöinen orientaatio on hyvä jatkossakin. Yhteiskunnassa tarvitaan näitä molempia. Korkeakoulujen profiloituminen tukee laadukasta ja kansainvälisesti kilpailukykyistä koulutusta ja tutkimusta.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Etelä-Karjalan liitto huomauttaa, että korkeakoulujärjestelmän rakennemuutoksissa tulee huomioida jo tehty työ eli esim. hallintoa uudistamalla jo saavutettu säästö. Koulutuspaikkaratkaisuja tehtäessä tulee huomioida myös osaamisen alueellinen kysyntä ja TKI-yhteistyö, jotta voidaan hyödyntää alueellisesti tehtyä ekosysteemityötä.

T&K-yhteistyön sujuvoittamisessa tulee huomioida mm. koulutus- ja tutkimusalakohtaiset erot, mikä voi asettaa tiettyjä rajoitteita yhdenmukaistamisen mielekkyydelle. Korkeakoulujen välinen ja alueellinen yhteistyö lisää vaikuttavuutta ja resurssitehokkuutta. Maakuntien välillä tehdään toimijalähtöisesti ja myös aluekehittämisen strategiaan (älykäs erikoistuminen) liittyen yhteistyötä, joka tukee osaamiskeskittymien verkottumista.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Etelä-Karjalan liitto on sitoutunut edistämään alueellisilla toimilla 4% TKI-tavoitteen toteutumista. Pitkäjänteistä ja suunnitelmallista rahoitusta tarvitaan.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Eurooppalaisten rahoituslähteiden rooli tulee erityisesti kasvamaan ja alueellinen rahoitusjärjestelmä uudistuu. Muutoksessa tulee erityisesti varmistaa, että eri rahoituslähteiden synergiat voidaan hyödyntää ja vahvistaa suomalaisten TKI-toimijoiden kilpailukykyisyyttä rahoituksen suhteen. Julkisen rahoituksen tulee vivuttaa yksityistä rahoitusta tehokkaasti.

Rahoitusmallin tulee tukea ennakoitavuutta ja vakautta sekä korkeakoulujen autonomiaa. Rahoituksessa tulee myös huomioida yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaiset tarpeet sekä

suuntaukset. Julkisen perusrahoituksen on oltava riittävällä tasolla, jotta voidaan panostaa pitkäjänteisesti muun julkisen ja yksityisen rahoituksen saatavuuteen.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuosituksen kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Etelä-Karjalan liitto muistuttaa, että korkeakoulutus ja tutkimus sekä siihen liittyvä yritysten ja laajemmin yhteiskunnan eri osa-alueiden kanssa tehtävä yhteistyö tapahtuu alueilla - kunnissa ja paikallisyhteisöissä. Koulutussektorin murrosten ja TKI-kasvun edellytysten luomat vaikutukset tulee huomioida myös siellä, jotta yhteiskuntaa voidaan uudistaa kokonaisvaltaisesti ja sosiaalisesti tasapainoisesti. Tulee myös huomioida, että korkeakoulukeskittymien alueelliset kerrannaisvaikutukset ovat monitahoiset ja merkittävät.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Etelä-Karjalan liitto huomauttaa, että alueellista tai paikallista vaikuttavuutta ja toimijuutta ei ole tilannekuvassa huomioitu. Maakuntien liitot ovat Suomessa vastuussa EU:n älykkään erikoistumisen (smart specialisation) prosessista. Alueilla kertynyt osaaminen ja hyvät käytännöt ovat hyödynnettävissä kansallisessa kehittämisessä.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Visio on kokonaisuutena tarpeellinen ja tasapainoinen. Alueellisen ja kansainvälisen näkökulman vahvistaminen tuottaisi lisäarvoa. Toimiva, kehittyvä ja kilpailukykyinen TKI-järjestelmä vaatii laaja-alaista yhteistyötä yhteiskunnan monien toimijoiden kanssa.

9. Muut kommentit

Toimenpiteiden osalta tulee arvioida vielä, mitä asioita kannattaa linjata kansallisesti ja mitä jättää toimijoiden harkintaan.

Sikanen Satu
Etelä-Karjalan liitto

Peuhkuri Laura
Etelä-Karjalan liitto - Elinvoimapalvelut

